Ազատ Տպագրութիւն

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական Գրականական և Հասարակական.

ԸՆԿԵՐԱՑ ՏԱՐԻ · ԹԻՒ 31 · ՉԱՐԻՒՈՒԵԼԻ 25 ԸՊՐԻԼ 1841 ·

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

15–19 Ապրիլ ·

Եգիպտական գործոց վերջին կարգաւորութեանը համար, արդէն նոր հրովարտակ մը պատրաստած է Խարճրազոյն Դուռը ու մօտ օրերս Ընդհանրիկ խորհուրդ մը պիտի ժողվէ Սայիտ Ուիւհիլ էֆէնտիին, որ Կահիրէն Ընդ փաշային մատուցանէ ։

Բաղդատապատիւ Սատրազամը, Ութիքեի փաշան և Սայիտ փաշան, առանձին խորհուրդ մը ունէին երեկ · այնպէս կը կարծենք որ քանի մը չափաւորութիւն պիտի ըլլայ Յանձնաժողովը խորհրդին կանոնները վերան վրայով, որու հարկաւոր ըլլալը փորձիւ հասկըցվեցաւ, ու ինչպէս որ Եղբին Կահիրէն կը հասկնանք, Ութիքեի կը կարծէ նոյնպէս ալ Ընդհանրիկ ժողովոյն ։

Կերիտէն նոր լուր մը առած չենք Սեպտեմբեր էֆէնտիի շոգենաւուն վերջին լուրերէն ի զատ · նաւապանին (Թերսխանայի) մէջ պատրաստութիւն կը տեսնըվի այն կողմի ապառամբները զսպելու համար · արքունական Դուռը որոշած է աղուս միջոցներ ի գործ դնելու անգթոյշ Կրետացիները զգաստացնելու, թէ որ չի հնազանդին Տէրութեան հրամանին ։ Ընդհէն քանի մը պատերազմական նաւեր ձմեռայ ելան Կերիտ երթալու համար ։ Եղբին և Սեպտեմբեր Յահիր փաշան և Ծովակալը, մեծ նաւով մը այն կողմերն պիտի երթայ այս շաբթու ։ Պէրութի կողմէն ալ շատ զօրքեր Կերիտ անցնելու են ։

Հիւսէյին փաշան զինուորական ժողովոյն նախագահը՝ մեռաւ անցած շաբթու, ծանր հիւանդութիւն մը քաշելէն ետքը ։ Այս պաշտօնատարը խելացի ու գործունեայ մարդ մը ըլլալով՝ Օսմանեան Տէրութիւնը մեծ կորուստ մը ըրած եղաւ ։

— Մութեպելա էմինէի պաշտօնը խափանեցին · ու անոր վերաբերեալ գործքերը՝ փողերանոցի (զարփխանէի) կառավարիչ Ոխլեը էֆէնտիին յանձնըվեցաւ ։

— Ընդհատ ուրբաթ օր՝ 16 · ի եհափառութիւնը Յուպի մզկիթը գնաց, անկէց Վէզիրխանէ անցաւ · նմանապէս արքայական հարեմին մէկ մասն ալ նոյն օրը հոն գնաց · ուստի անոնք կը կարծըվի թէ այս զբօսանքին տեղը ամէս մը կենալու միտք ունի ։

— Մ · Ոլօրէն Ընդհանրական հիւպատոսը Ուսորիոյ, և ուրիշ քանի մը Ուրբաթիայի զօրապետներ, որոնք Կոսովեստանի պատերազմին մասնակից էին, անցեալ շաբաթ օր Ուրբաթիական դիստանը Պարօն Տը Սեթիւրմէր, ի եհափառ Ընքային ներկայացուց զանոնք, որ շատ մարդասիրութեամբ և պատուով ընդունեց ։

— Ընդհատ շաբթու՝ Եղբին և եհափառութիւնը պէշիքթաշու զինուորական զաղրատունը այցելութիւն

Ընչ խիստ ճշմարտութիւնը աղէկ հասկըցվեցաւ այն երկիրներուն մէջ, ուր որ վանդան պարագաներու համար՝ ոգելից խմելիքներուն գործածութիւնը չափէ դուրս էվելցած է ։

Ընդ որ համար է որ Անգլիոյ, Շվէտի և հիւսիսային ուրիշ երկիրները, նաև Ամերիգայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ՝ մարդասիրական ընկերութիւններ հաստատվեցան ժուժկալութեան համար (այսինքն պարկեշտ ուտելու և խմելու) · որոնց նպատակը բոլորովին ընդել է այս ախտը, կամ գոնէ անկէց առաջ եկած վնասները պակսեցընել այն միջոցներով որ եղբայրսիրութիւնը ու մարդկութիւնը կտրվեցընէ ։

Այս ըսածներուս ստուգութիւնը չենք կրնար ուրիշ կերպիւ ապացուցանել (իսպառ ընել) մեր ընթերցողներուն, եթէ ոչ՝ վերյիշեալ ընկերութեանցը մօտ ատենվան պատմութիւններէն քանի մը խօսք յառաջ բերելով, որն որ գրած է անոնց երևելի անգամներէն մէկը Գէրդ անուն, որ Անգլիա ծնած ըլլալով ու երկար ժամանակ Միացեալ Նահանգները բնակելով՝

շատ անգամ ականատես եղած է ոգելից խմելիքներուն չարաչար կիրառութեանը վնասակար հետևանքներուն ։

Յիշեալ անգղիացին քանի մը խորհրդածութիւնները յիշատակելով հոս անանկ ժողովրդեան մը վրայ որ շատ հեռու ու շատ տարբեր է մեզմէ, միտքերնիս զանոնք բաղդատել չէ մեր երկրի բնակչացը հետ, որոնց մէջ բարեբաղդութեամբ շատ ծաւալեալ չէ այս ախտը · միայն թէ լաւ գիտնալով թէ ուր տեղ որ ախտը ծանր է և աւելի տարածված, ընտութեան ոգին ալ աւելի արձոն է հոն · ու փորձը՝ այնչափ վկայութիւններու ու գործքերու հետ միացած՝ ալ աւելի ապահով և զգուշաւոր դաս մը կը լսէ ։

Ուրեմն մէկ գի ձգելով նրբին քննութիւնները այս խմելիքներուն սկզբնաւորութեանը վրայ, և թէ ինչ պատճառաւ այսքան տարածված է աս օրերս աս, միանակ քանի մը ընտութիւններ դընենք հոս անոնց գէշ ներգործութեանը համար՝ մարդոս բնական և բարոյական վիճակին վրայով ։

25 Դեկտ։

Ինչպես գրում են Տիգրիսի ափերից, այդ մասին կարդում ենք հետևյալ նամակում.

«Մեր հին ծանոթ Ս. Ա. Ռուսաստանից վերադարձել է Ասորեստան, որտեղ նա ուսումնասիրել է հին ասորական հուշարձանները։ Ս. Ա. ուղևորվել է Ասորեստան Ռուսաստանի կառավարության հանձնարարությամբ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐԱՍԱՆԴԱՍՏԱՆ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՀԱՏՈՐ

Հրատարակութիւն Ա. Ազգային Ճեմարանի Հայոց

ՎԵՆԵՏԻԿ

Տպարան Ս. Ղազարու

1912

Տպագրութեան իրաւունքը վերապահուած է հեղինակին

ՎԵՆԵՏԻԿ — ՏՊԱՐԱՆ Ս. ՂԱԶԱՐՈՍ — 1912

կէվէնայ : Իզմիրու բամպակներէն Ալբքաղաձու տեսակը ամմենէն աւելի դիւրավաճառ է · Յօպու-ձան մինչ ձրագի պատրոյգի (ֆիթիլի) համար ըլ-լալուն համար, խիստ քիչ կը քաշվի ու պէտք է որ առաջին տեսակ ապրանք ըլլայ որ բանվի · միջակ տե-սակները շատ դժուարավաճառ են :

Ադեաքս : Սեծ անշարժութեան մէջ է · ու ապրանք ունեցողները մեծ փափաք կը ցցցնեն վա-ճառելու · Ադեշտուր՝ 18½ ֆռանքի կէս քիլօկրա-մը կառնըվի : Նոր հունձը մետաքսի ամմէն կողմ լաւ կերևի · ուստի երևմունքը՝ աս ապրանքը քա-ւական ժամանակ ասանկ Թուլ պիտի մնայ :

Ալհըլի : Խիստ քիչ գործառնութիւններ կըլլան ու առաջին տեսակ ապրանքը 3¼ ֆռանքի տուող կայ :

Գխտոր : Թուլ է ու գլխեթէ ամենևին առուտուր չըլլար, որն որ գինեբուն իմնալուն յայտնի նշան մըն է :

Ադղամամ : Ընցած շաբթվան ծանուցած մէկ մաս Սենեկալի ապրանքը 185 ֆռանք հարիւրին 4 վար իջեցունելով վաճառվերէ : Ուռաջին տեսակ ապրանքը, ու Ասլոեստանի լաւ տեսակը՝ 236 ֆր-ռանքէ պակաս չխուն քիլօկրամը չեն խոսր, ո-րովհետև քիչ ապրանք կայ · ուստի կը յուսացվի որ գինեբը հաստատ կը մնան :

Զէյթ : Իմ շաբթի ապրանք չի գալուն համար գի-նը՝ 96¼ ելաւ · բայց հասարակօրէն կը կարծըվի որ՝ սպասված ձէյթերը գալուն պէս կրկին առաջքի դի-նը կիջնայ :

Նապաստակի մորթ : Գինները հաստատ են · առա-ջին տեսակը 5½ ֆռանք կէս քիլօկրամը, ու երկ-րորդ տեսակը 2½ – 2¾ ֆռանք դիւրավաճառ է :

ԻԶՄԻՐ

Ուրբաթ, 4 Ապրիլ :

Քաղաքիս առուտուրը մեծ անշարժութեան մէջ է, գլխաւոր խիստ քիչ՝ ու անհաստատութիւնը վաճառականներուն մէջը շատ է, անոնք որ պա-տահած քանի մը անանկութիւններուն պատճառով · ուստի երևելի փոփոխութիւններ չի կայ ծանուցա-նելու այս անգամ :

Ադեղամամ : Կուզվի ու քիչ ապրանք կայ աս օրվան արժողութիւնը 102 – 104 ֆիօրին է խան-թարը :

Զէյթ անշարժութեան մէջ է ու 27 – 29 ֆիօ-րին դիւրավաճառ չէ :

Սուսամ : Ներկայումն շատ ապրանք գալով, գի-նը թուլցան ու հիմակուհիմայ 8½ – 9 ֆիօրինի տուող կայ :

Ալհըլի : Ուռաջին տեսակ ապրանք քիչ կայ, ու 160 – 165 ֆիօրին դիւրավաճառ է · երկրորդ տես-կին արժողութիւնը 145 – 150 ֆիօրին է :

Քէօք պօյա : Ընշարժութեան մէջ է ու 26 – 26¾ ըստ տեսակին դիւրավաճառ է :

Ընֆիօն : Խիստ քիչ գործառնութիւն կըլլայ · բայց գինը հաստատ կը մնայ 6⅔ – 6¾ ֆիօրին լեթրան :

Գխտոր : Սևը՝ 38 – 40 ֆիօրին խանթարը կը ծախվի ու հասարակ ապրանքը 37 – 38 :

Ռամալակ : Ընշարժութեան մէջ է, ու գինները 29 – 33 ֆիօրին են ըստ տեսակին · Սաքօյի տեսակը՝ 48 – 48½ ֆիօրին, ու Սխայնալ Նահանգներունը՝ 37 – 39 :

Սմառնա : Թուլ է · Պրուսայինը՝ 7¼ – 7¾ ֆիօ-րին · Սէշտուրը՝ 9 – 10, ու Պալեամպօլուինը՝ 6¾ ֆիօրին լեթրան :

Ռուդոզ : Գնող առնող քիչ կայ · լուսցած ձէթ-մակ ապրանքին արժողութիւնը՝ 35 – 40 ֆիօրին է · սևինը՝ 21 – 22 խանթարը :

ՕՍՄԻՈՆԻՆ

25 Ապրիլ :

Քաղաքիս առուտուրը մի և նոյն վիճակի մէջ կը գտնըվի · աս շաբաթ խիստ քիչ գործառնու-թիւններ եղան · որովհետև հասարակօրէն ամմէն տեսակ ապրանքները անշարժութեան մէջ են :

Բամպակ : Սիշտ Թուլ է, ու ուրիշ ապրանքայ հետ փոխանակութեամբ միայն կը վաճառվի · աս օրվան արժողութիւնը ըստ տեսակին 225 – 250 ղու-ուշ է խանթարը :

Թիֆթիք : Գնող առնող քիչ կայ, որովհետև Եւրոպայի լուրերը այնքան լաւ չեն աս ապրանքին համար · չի բանվածը ըստ տեսակին 12 – 20 ղու-ուշ է քիլօն · բանված Ինկիլիզոզ տեսակը՝ 37 – 37½ · Պիզօ բօսօն՝ 17 – 23½ :

Սրմիրճ : Ընշարժութեան մէջ է ու գիներուն երևելի փոփոխութիւն մը չեղաւ · աս օրվան արժո-ղութիւնը անոնով միայն է · տերևը՝ 30 ղուռուշ օխան · Ֆիտէն՝ 31 :

Խահվէ : Ջուզվիր, Թէպետև շատ ապրանք չի կայ քաղաքիս մէջը · 600 – 650 ղուռուշ ըստ տեսա-կին դիւրավաճառ չէ :

Շաքար : Սրիչ մը սկսաւ շարժիլ · որովհետև քիչ ապրանք կայ · Ձերմակը՝ 245 – 258 ղուռուշ է խանթարը · և ուրիշ վարնոյ տեսակները համեմա-տաբար :

Ալեղակ (էվլիա) : Թուլ է միշտ · 108 – 120 ղու-ուշ օխան ըստ տեսակին դժուարավաճառ է :

Որդան կարմիր (խրմըզ) : Ընշարժութեան մէջ է ու բաւական ապրանք կայ · կը հաստատեն թէ քանի մը մամլինչէ 80 ղուռուշ օխան վաճառվելը է :

ՃԱՆԱՊՈՐՀՈՒԹԻՒՆ

Լօնտրա քաղաքին մէջ երևելի բժիշկներէն՝ Սըմիթ անունով քայ վարպետին հնարած Սափարնա խիւա-սէքին հապերը :

Յիշեալ կարգադրութիւնը (թէրթիպը), ին-բանասյու, Ինկիլթէռայի, Գուռինի, Ալենօլայի, փաղիայի և ուրիշ երևելի տեղանց բժշկատուննե-րէն, և արհեստական ձեւարաններէն հարցաքննու-թեամբ փորձված և օգուտը ստուգութեամբ ընդու-նելի եղած է · անանկ որ՝ մարդուս մարմնոյն մէջը արեան ապականութենէն գոյացած բոլոր ախտե-րուն օգուտ կընէ · այսինքն՝ ըսկորպութի բիծերը, Թուլըս պալղամ, ֆրէնկի, մայասըլ, և մարդուս մար-մնոյն վրայ պատահած ամմէն տեսակ խապարձըխի պէս բոլոր աղտերը, և ճիվալը դեղ գործածվելէն առաջ եկած կերով կերով գեշութիւնները բոլորո-վին կը ջնջէ : Սափարնային մաթպուհը երբեմն նեղութիւն կուտայ ստամոքսին, ու ամմեն ժամանակ չի գործածվիր · բայց աս դեղահատը (հապը), ամ-մեն ժամանակ և ամմեն տեսակ անձինք, թէ՛ այր և թէ՛ կին առհասարակ կրնան առնել · դեղահա-տերուն ամմեն մէկը հինկական յարենաչափ բլլալով լինը հատին մէջ կէս օխայ մաթպուհի զօրութիւն կայ · նաև շատ դիւրութեամբ կը գործածվի՝ դեղա-հատի թէրթիպ բլլալուն համար · գործածութեան ձևը ու եղանակը՝ այս դեղահատի տուփերուն վը-րայ վաթութած թղթերէն յայտնի կըլլայ :

Ուզողները կրնան գտնել, Գալաթիա մէվլևխանէյին կողմը, Սինեօր Ընթօնիո Գալէյո կոչված դեղավաճառին (եղաճխին) գիւրաթա նշան կախված խանութը :

Իզմիր՝ Ինեասիո Վօմենէնօ անունով դեղավաճա-ռին խանութը կը գտնըվի :

Ատամի փիթաքոյին տունը որ Ժովէզերն է, բժիշկ Ատաղանային տանը դիմացը, վարչքի պիտի տըրվի · կրկնայարկ (երկու խաթ) է այս տունը, ջրոս սենեակ մէկ խահարան (աշէվի) վերը կայ, և ջրոս սենեակ մէկ խահարան վարը : Ներկու ձեր-գատան (ֆամիլեա) հանգստութեամբ կրնան բնա-կիլ :

Տարվան վարձու գինը՝ 4000 ղուռուշ է · ուզող-ները՝ Սինեօր Սալօրի փաստաբանին (ավօքաթին) հետ կրնան խօսակցիլ, որ Ֆրանկաց Թաղը Ա-սիւ Լաֆօնթէնին տանը դիմացը կը բնակի :

ԸՐՉԱՆՈՅՍ ԸՐԱՐՏԵՏՆ · աս Օրագիրը շաբաթը անգամ մը կը տըպվի :

Տարեկան ստորագրութեան գինը՝ 120 ղուռուշ է, կանխիկ-ավ որ ուզէ կրնայ ստորագրվիլ :

Իզմիր՝ օրագրութեան տպարանը :

Ներսէմիշ՝ բժիշկ Պ. Սարգիս Կարապետովին տունը՝

Պօլիս՝ Սկեղբ խանը Իզմիրցի Սահակեանց Գասբար աղային գրատունը :

Ադէլքսանդրիա՝ Ազաղանեան Կարապետ աղային մա-ղազան :

Թրիեստ՝ Ըբելեան Գրիգոր աղային գրատունը :

Պուքրա՝ Գասպարեան Ատաթէոս ու Գրիգոր աղայ-ից մադազան :

Ներնէ՝ փափազեան Պօղոս աղային վաճառատունը

Ներոում՝ Յակոբճանեան Ղազար Սարգսին մադազան

Նաշ՝ Պըչըքճեան աղայ եղբարց մադազան :

Պաղտատ՝ Ընդղոյ առաջին թարգման աղայ Իսահա-կին տունը :

Գաւրէժ՝ Սկանեան Նազարեանց Յակոբ Ադային վաճառատունը :

Պոմպա՝ (Ընդկաստան) յարդի պարոնաց Ադանոզ որդւոց և ընկերաց վաճառատունը :

Ամէ որ կուզէ կրնայ մասնաւոր բան մը տպել տալ Ըր-շաբայս Ըրարատեանին մէջ՝ 40 փարայ հատուցանելով ամմեն մէկ տողին համար · Թէ որ տըպվելու բանը արժա-նաւոր համարի օրագրութեան վերատեսուչը :

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՍՏԵՓԱՆՅԱՆՑ ՊԱՊՈՅԵՆՑ